

DORPS ONTWIKKELINGS PLAN

VIERLINGSBEEK & GROENINGEN

COLOFON

Het dorpsontwikkelingsplan is tot stand gekomen door VIVA Vierlingsbeek-Groeningen.

Auteurs

Jolanda Luijten, Daphne van de Ven en Bianca Koomen van Het PON & Telos hebben alle informatie die is aangeleverd door de domeingroepen en de initiatiefgroep verwerkt in deze rapportage.

www.hetpon-telos.nl

Opmaak Janneke Vink | JIP ontwerpt & Illustreert

Datum Maart 2023

INHOUDSOPGAVE

Situatieschets Vierlingsbeek en Groeningen	03
Ontgroening en vergrijzing in de dorpen	05
VIVA Vierlingsbeek-Groeningen	06
Het dorpsontwikkelingsplan	07
Voor en door de inwoners	07
Wat zijn onze ambities?	08
Hoe nu verder?	11
De verschillende domeinen uitgelicht	13
Leefbaarheid	14
Wonen	18
Gezondheid en zorg	21
Onderwijs en kinderopvang	24
Sport	27
Cultuur	30
Ondernemen	33

SITUATIESCHETS VIERLINGSBEEK EN GROENINGEN

De dorpen Vierlingsbeek en Groeningen behoren tot de gemeente Land van Cuijk. De twee dorpen hebben een groen en landelijk karakter en zijn gelegen tussen het unieke Maasheggenlandschap en het oude Peelgebied. De dorpen zijn goed bereikbaar door de ligging aan de A73, het treinstation in Vierlingsbeek en de buurtbusvoorziening.

Vierlingsbeek kenmerkt zich door de gemeenschapszin en een groot (zelf)organiserend vermogen. Zo won Vierlingsbeek-Groeningen in 2014 met Symphonica in Sporto de editie Leefbaarheid in Beweging van de Brabantse Dorpenderby en in 2015 de Dr. Peelen Stimuleringsprijs. En onlangs heeft de gemeenschap het kerkgebouw gekocht van de parochie. Het (basis-)voorzieningenniveau is op dit moment relatief op orde. In Vierlingsbeek is een volwaardige supermarkt, basisschool, kinderopvang, dagopvang voor ouderen, gemeenschapshuis, treinstation, buurtbus, huisartsenpraktijk met eigen apotheek, tandarts, fysiotherapeut, bibliotheek, horeca en een klein bedrijventerrein.

De ondernemers in Vierlingsbeek zijn betrokken bij het dorp. Ook kent Vierlingsbeek met ruim 40 verenigingen een zeer actief en omvangrijk verenigingsleven. Naast de vele vrijwilligers die actief zijn binnen de verenigingen, zet een groep vrijwilligers zich in voor het groenonderhoud in het dorp en is er een groep vrijwillige mantelzorgers die hulp biedt aan dorpsgenoten die dat nodig hebben. Belangrijk aandachtspunt vormen de gemeenschapsaccommodaties in Vierlingsbeek. Het schoolgebouw en de gymzaal zijn sterk verouderd. Hiervoor is in de periode 2027-2032 nieuwbouw voorzien. Concordia heeft een

Factsheets Kernen CV's Vierlingsbeek

andere functie gekregen, waardoor een voor de gemeenschap belangrijke en voor de leefbaarheid in de dorpen onmisbare (grote) ontmoetings-, activiteiten- en evenementenruimte verloren is gegaan. De huidige beschikbare ruimte in het Joffershof is onvoldoende voor deze grootschalige activiteiten. Een aantal evenementen en bijeenkomsten, zoals carnaval, exposities en afscheidsceremonies, die voorheen plaatsvonden in Concordia, vinden nu onderdak in het, op dit moment niet geheel daarvoor geschikte, kerkgebouw. Tevens moet de bibliotheek, die nu nog gehuisvest is in het oude bankgebouw, op termijn op zoek naar een nieuwe locatie.

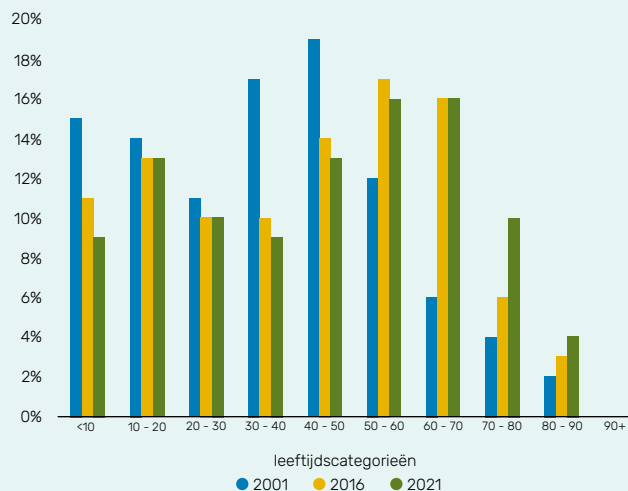
Ook Groeningen is een kern waar de inwoners in een gemoedelijke sfeer en prettig met elkaar leven. Er is een grote mate van saamhorigheid; inwoners en ook ondernemers helpen elkaar. Het Gilde, het Groenings Koor en de Dorpsraad zijn zeer betrokken en actief. Ze organiseren veel activiteiten. Karakteristiek voor het dorp is de St Antonius en St Nicolaaskapel aan De Schans; een monumentale bakstenen kapel uit de 15de eeuw. Sinds Café de Zandpoort is gesloten, zijn de inwoners en verenigingen nu aangewezen op de te kleine ruimte van het Gilde. Het Gildehuis zal binnenkort worden verbouwd tot dorps huis voor de Groeningse gemeenschap. Voor andere voorzieningen zijn de inwoners van Groeningen aangewezen op (met name) Vierlingsbeek. De kinderen gaan naar de basisschool in Vierlingsbeek of Vortum-Mullem. Dit wordt allerm minst als probleem ervaren.

Factsheets Kernen CV's Groeningen

ONTGROENING EN VERGRIJZING IN DE DORPEN

Net als in andere dorpen zijn er in Vierlingsbeek-Groeningen relatief steeds minder jongeren woonachtig. De groep volwassenen is groot, maar wordt steeds ouder. Er vertrekken en sterven meer mensen dan dat er komen wonen en geboren worden. Daarnaast is sprake van gezinsverdunding. Het aantal één- en tweepersoonshuishoudens neemt toe. Hierdoor is behoefte aan méér en andere type woningen.

Ontwikkeling bevolkingsopbouw Vierlingsbeek, postcode 5821, voor de jaren 2001, 2016 en 2021. Bron: CBS.

Anders dan in Groeningen, waar de afgelopen jaren naar verhouding veel woningen aan de woningvoorraad zijn toegevoegd, is er door te weinig bouwactiviteiten en de geringe doorstroming op de woningmarkt in de bevolkingsopbouw van Vierlingsbeek een scheefgroei ontstaan. Het aandeel 50-70 jarigen en 70-90 jarigen is de laatste jaren steeds groter geworden, terwijl de jongere leeftijdscategorieën juist aan krimp onderhevig zijn. Veel jongeren zijn de afgelopen jaren uit het dorp vertrokken omdat er voor hen geen passende woonruimte in het dorp te vinden was. De groep van 20 tot 40 jarigen is hierdoor te gering vertegenwoordigd, terwijl dit juist de groep is die voor groei en geboortes moet zorgen.

Naast de ontgroening is er sprake van (een dubbele) vergrijzing. Het aantal ouderen neemt toe en de groep ouderen worden steeds ouder. Ouderen blijven tot op steeds hogere leeftijd, al dan niet met een complexe zorgvraag, thuis in de eigen woonomgeving wonen. Dit vraagt op veel (beleids)domeinen om creativiteit in het bedenken en realiseren van antwoorden op deze uitdaging. Het vraagt om nieuwe woon(zorg)oplossingen en een grotere betrokkenheid vanuit de inwoners en maatschappelijke (inwoners)

initiatieven om naar elkaar om te zien, elkaar te ondersteunen en hulp te bieden waar nodig.

De ontgroening en (dubbele) vergrijzing in Vierlingsbeek is een belangrijk punt van zorg. Dit leidt nu reeds, maar zeker zonder een gerichte aanpak ook in de toekomst, tot de nodige problemen in de samenleving én vormt een bedreiging voor de vitaliteit en de toekomstbestendigheid van ons dorp. Als de groep 20-40 jarigen ondervertegenwoordigd is, gaat dat in de toekomst problemen opleveren voor de leefbaarheid. Denk aan voorzieningen als een basisschool, een supermarkt, het verenigingsleven, maar ook het aantal nodige en beschikbare vrijwilligers, en maatschappelijke en zorgorganisaties als een huisarts, apotheek en tandarts. Daarmee wordt vervolgens ook het welzijn van de inwoners en de vitaliteit en de (woon)aantrekkelijkheid van het dorp bedreigd, waardoor een negatieve spiraal ontstaat.

VIVA VIERLINGSBEEK - GROENINGEN

We willen met zijn allen voorkomen dat onze mooie dorpen Vierlingsbeek en Groeningen in de toekomst op allerlei gebieden doodbloeden. We móeten het tij keren, en dat moeten we zélf doen. Om de ontwikkelingen om te buigen, vanuit de ambitie “Van krimp naar groei”, is actie nodig. Niets doen is geen optie. Het is dus tijd om als bevolking in actie te komen en zelf initiatieven te ontwikkelen om de leefbaarheid van beide dorpen te versterken en te zorgen voor een duurzame en toekomstbestendige gemeenschap, voor nu en in de toekomst.

Daarom hebben we vanaf het voorjaar van 2022 met een aantal enthousiaste inwoners het initiatief genomen voor VIVA Vierlingsbeek-Groeningen. Met de VIVA-beweging willen we bouwen aan een nieuw, doordacht, integraal toekomstplan voor onze dorpen. Dit doen we samen met de bevolking, maatschappelijke organisaties en de gemeente Land van Cuijk. Samen de schouders eronder voor toekomstbestendige dorpen. Dit sluit aan bij het samenspel en de kernendemocratie zoals beschreven in het raadsprogramma van onze nieuwe gemeente.

We hanteren hierbij een integrale aanpak en zijn aan de slag gegaan met de onderwerpen die het meest urgent zijn voor het behouden en versterken van de leefbaarheid van onze dorpen. Dit zijn:

- **Leefbaarheid**
- **Wonen**
- **Gezondheid en zorg**
- **Onderwijs en opvang**
- **Sport**
- **Cultuur**
- **Ondernemen**

Deze zeven domeinen zorgen samen voor een toekomstbestendig en leefbaar Vierlingsbeek-Groeningen. Deze domeinen hebben namelijk vele raakvlakken met elkaar. Zonder bijvoorbeeld voldoende beschikbare woningen zal een dorp vergrijzen, waardoor de bedrijvigheid en voorzieningen onder druk komen te staan en geleidelijk verdwijnen. Als er geen voorzieningen meer zijn in het dorp waar we elkaar kunnen ontmoeten, neemt het verenigingsleven en de sociale cohesie af. En zonder goed onderwijs, opvangmogelijk-

heden, verenigingsleven of mobiliteit neemt de aantrekkelijkheid van het dorp af en zal er minder vraag komen naar woningen. Allerlei scenario's waarvoor we vanuit VIVA Vierlingsbeek-Groeningen, door zelf het initiatief te nemen, oplossingen willen bedenken. En graag nog voordat deze scenario's zich voordoen en de leefbaarheid in de dorpen in een negatieve spiraal terecht komt.

DEFINITIE LEEFBAARHEID

VIVA Vierlingsbeek-Groeningen omschrijft leefbaarheid als: “De match tussen mens en omgeving, gezien vanuit het perspectief van de mens, waarbij zowel objectief verifieerbare factoren als subjectieve (wenselijke) factoren een rol spelen”. Het containerbegrip is daarbij tijdsgebonden en kan dus op verschillende momenten in de tijd anders ingevuld worden. Leefbaarheid wordt gevoed door objectieve factoren (bijvoorbeeld het voorzieningenniveau in een dorp) en subjectieve factoren (bijvoorbeeld de sociaalmaatschappelijke waarde die aan voorzieningen wordt gehecht). De subjectieve lading van het begrip kan anders zijn voor verschillende personen, organisaties, gemeenschappen en overheden. Uiteindelijk bepaalt de (ervaren) leefbaarheid of bewoners in het dorp willen blijven wonen én de aantrekkingskracht voor nieuwe bewoners om zich er te vestigen.

HET DORPS- ONTWIKKELINGSPLAN

Voor u ligt het dorpsontwikkelingsplan VIVA Vierlingsbeek-Groeningen. Met dit dorpsontwikkelingsplan willen we als VIVA Vierlingsbeek-Groeningen een essentiële bijdrage leveren aan de vitaliteit en de toekomstbestendigheid van de dorpen Vierlingsbeek en Groeningen.

Het is goed leven in Vierlingsbeek en in Groeningen. Met dit dorpsontwikkelingsplan geven we de richting aan hoe we er, mede met hulp van anderen, voor willen zorgen dat we dit voor de toekomst behouden en waar mogelijk nog verder kunnen versterken. Wat is daar volgens ons, inwoners, ondernemers, verenigingen en organisaties, voor nodig? Welke taak en rol hebben we hier zelf in en wat verwachten we van onze gemeente? Wat kunnen we samen oppakken? In dit dorpsontwikkelingsplan beschrijven we de uitdagingen en mogelijke oplossingen voor de korte, de middellange en lange(re) termijn, welke vanuit zeven domeingroepen bijeen zijn gebracht.

VOOR EN DOOR DE INWONERS

Het dorpsontwikkelingsplan is tot stand gekomen door de inzet van heel veel inwoners, verenigingen en maatschappelijke organisaties uit Vierlingsbeek en Groeningen. Voor elk domein hebben we een domeingroep geformeerd. Hierin zijn we als enthousiaste dorpsgenoten en vertegenwoordigers van organisaties en verenigingen, onder leiding van één of meer kartrekkers per domeingroep, voortvarend aan de slag gegaan. Met elkaar hebben we de dilemma's op de verschillende thema's in kaart gebracht en zo concreet

mogelijk doelen, ambities, oplossingen en aandachtspunten geformuleerd. Elke domeingroep heeft hierbij haar eigen werkwijze gehanteerd. In de bijlagen hebben we de werkwijze, ambities en aandachtspunten per domeingroep nader toegelicht.

Regelmatig zijn de kartrekkers van de domeingroepen bij elkaar gekomen om de tussentijdse resultaten aan elkaar te presenteren. Waar raakvlakken zijn tussen de domeinen, zochten we elkaar op om met elkaar af te stemmen zodat de oplossing voor het dilemma van het ene domein geen dilemma voor een andere domeingroep creëert.

Vanaf juli 2022 hebben we ons met 38 verenigingen, 28 ondernemers, verschillende zorginstellingen, diverse maatschappelijke organisaties, basisschoolkinderen en jongeren tot 21 jaar gebogen over het leefbaarheidsvraagstuk van onze dorpen. Ook hebben we diverse bijeenkomsten in Vierlingsbeek en Groeningen georganiseerd. Er zijn vanuit verschillende domeingroepen vier enquêtes uitgezet onder onze inwoners om informatie omtrent het betreffende thema op te halen. Deze enquêtes hebben niet de pretentie wetenschappelijk verantwoord te zijn, maar de hoge respons toont wel aan hoe groot de betrokkenheid van de inwoners is. Ook geeft bijvoorbeeld ruim 50% van de 300 respondenten van de woonenquête aan op de hoogte gehouden te willen worden van het vervolg.

In de periode december 2022 tot februari 2023 hebben de verschillende domeingroepen een verslag gemaakt van hun bevindingen en ideeën. Het PON & Telos heeft de gegevens van de verschillende domeingroepen vervolgens als penvoerder samengebracht in dit dorpsontwikkelingsplan. Het dorpsontwikkelingsplan is dus volledig tot stand gekomen door de vrijwillige inzet van de inwoners, ondernemers, verenigingen en (professionals van) maatschappelijke organisaties uit Vierlingsbeek-Groeningen. Alleen voor het schrijven, de vormgeving van het rapport en het maken van flyers zijn betaalde krachten ingeschakeld.

WAT ZIJN ONZE AMBITIES?

We benaderen de vitaliteit en leefbaarheid in Vierlingsbeek-Groeningen niet als een eiland, maar bekijken deze in relatie tot de omgeving en de andere dorpen binnen de gemeente. We hoeven niet alle voorzieningen in onze eigen dorpen te hebben. Een zwembad en/of een schouwburg hebben we in onze dorpen niet nodig, die vinden we wel in een grotere kern van onze gemeente. Voorwaarde is uiteraard wel dat deze voorzieningen goed bereikbaar zijn vanuit onze dorpen.

Waar we wel behoefte aan hebben in onze dorpen is het minstens behouden, maar liever nog het versterken, van de primaire voorzieningen, de sociale cohesie en het verenigingsleven én kansen bieden voor jong en oud om in Vierlingsbeek en Groeningen te kunnen blijven wonen en zich te kunnen ontplooiën. We streven naar aantrekkelijke dorpen vol met leven: VIVA-dorpen!

Vierlingsbeek-Groeningen biedt, vanwege de goede bereikbaarheid en het prettige woonklimaat, uitstekende mogelijkheden tot het aantrekken van nieuwe inwoners en ondernemers met aan huis gebonden beroepen. Positief is dat de gemeente Land van Cuijk heeft aangegeven dat woningbouw vooral plaats dient te vinden op locaties waar reeds een goede infrastructuur, met name voor openbaar vervoer, aanwezig is. Vierlingsbeek ligt aan het spoor met treinstation, heeft een relatief goed netwerk voor fietsers en het ligt op een steenworp afstand van de snelweg. In dit kader heeft de gemeente Land van Cuijk het dorp Vierlingsbeek aangewezen als groeikern.

Naast het stimuleren van woningbouw horen hier ook goede faciliteiten bij, zoals een centrale ontmoetingsplek waar alle verenigingen hun

VIVA

VIERLINGSBEEK - GROENINGEN!

Ofwel:

*het is goed vertoeven in
Vierlingsbeek en
Groeningen.*

activiteiten kunnen uitoefenen en inwoners elkaar kunnen ontmoeten: een multifunctionele accommodatie (MFA). En een 'Huis van de kinderen', een Integraal Kindcentrum (IKC), met de basisschool, kinderopvang, binnensportvoorziening en bibliotheek, zodat het ook voor jonge ouders aantrekkelijk is om in Vierlingsbeek en Groeningen te wonen. Een attractief dorp, goed bereikbaar zowel per auto, openbaar vervoer als met de fiets, met voldoende voorzieningen (economisch, ruimtelijk en sociaal) en activiteiten die voor de leefbaarheid en de vitaliteit noodzakelijk zijn en die het wonen, werken en leven in onze dorpen aantrekkelijk maken.

Om deze ambitie te realiseren, zetten we vanuit de diverse domeingroepen in op:

- Het behouden en versterken van de bereikbaarheid van onze dorpen met de auto, de fiets en het openbaar vervoer.
- Het behouden en het versterken van de diverse basisvoorzieningen als voorwaarde voor de aantrekkelijkheid van de woon- en leefomgeving en de leefbaarheid van onze dorpen.
- Het behouden en het versterken van het verenigingsleven, mede door met elkaar af te stemmen, samen te werken en samen op te trekken.
- Het behouden en het versterken van de sportvoorzieningen. Met name het creëren van een (voldoende grote) binnensportaccommodatie, waar zowel de diverse sportverenigingen als overige sportactiviteiten en in de toekomst het IKC, gebruik van kunnen maken.
- Het creëren van een MFA, een centrale plek waar we elkaar, jong en oud, kunnen ontmoeten, waar onze verenigingen en nieuwe initiatiefnemers hun activiteiten kunnen uitoefenen, met een grote zaal, met een capaciteit van 600 tot 700 personen, plus een groot podium, waar (grote) (culturele)evenementen en festiviteiten gehouden kunnen worden, waar we afscheidsceremonies kunnen houden, waar vergaderruimtes zijn, waar eventueel maatschappelijke organisaties

én de gemeente spreekuur kunnen houden, waar alle inwoners ongedwongen en laagdrempelig gebruik van kunnen maken.

- Het realiseren van een nieuw gebouw Integraal Kindcentrum (IKC), een huis van de kinderen, waarin basisschool, kinderopvang en binnensportaccommodatie onder één dak gehuisvest zijn. Indien mogelijk in aansluiting op de MFA. We streven naar een IKC dat sterk verbonden is met de dorpen en de leefbaarheid van de kernen versterkt.
- Vinden van een nieuw onderkomen voor de bibliotheek. Hierbij zoeken we naar mogelijke combinaties met het IKC en/of de MFA.
- Vinden van een structurele en passende functie voor het leegstaande voormalige kerkgebouw.
- Uitbreiding van het woningbestand, met name in de betaalbare koop- en de (sociale) huursector. Dit is nodig om de doorstroming op gang te brengen, onze jeugd een kans te geven zich te vestigen en om senioren de mogelijkheid te bieden in hun vertrouwde dorp te blijven wonen. Tevens kan daarmee de bevolkingsopbouw beter in evenwicht worden gebracht waardoor de vitaliteit een nieuwe impuls krijgt en de voorzieningen behouden en versterkt kunnen worden.
- Bieden van goede zorg, het voorkomen van ziekte en het stimuleren van individuele gezondheidsbevordering en een gezonde

levensstijl. Welbevinden en welzijn zijn hiervoor belangrijke aspecten. De leefomstandigheden en woonomgeving van mensen zijn hierop van grote invloed. Een prettige woning en woonomgeving zijn belangrijke preventieve elementen voor gezondheidsbevordering.

- Het bestendigen en verbeteren van het ondernemersklimaat in samenspraak tussen ondernemers, overheid en onderwijs. Met primaire aandacht voor het beter benutten van het toeristisch potentieel middels een Toerisme Platform.
- Het vergroten van de onderlinge samenwerking tussen ondernemers en het bevorderen van de flexibiliteit en slagkracht van ondernemingen door het in afstemming met de Gemeente Land van Cuijk vereenvoudigen van bestemmingen en regelgeving.
- Het behouden en (sterk) verbeteren van het leefbaarheidsklimaat voor onze inwoners op basis van brede acties rondom jeugd, voorzieningen en domein-overstijgende gebieden.

Deze ambities pakken we vanuit de verschillende domeingroepen op, ieder vanuit de eigen themaspecifieke actiepunten. Daarnaast zijn er ook diverse domein-overstijgende acties. Dit vraagt samenwerking tussen de verschillende domeingroepen. Zo werken we vanuit de domeingroep Sport nauw samen met de domeingroep Gezondheid en Zorg vanwege de sociale en gezondheidsfunctie van sport. Vanuit de domeingroepen Cultuur en Sport trekken we samen op bij het opzetten van een gezamenlijk voorzittersoverleg van alle culturele en sportverenigingen. Bij het organiseren van naschoolse opvang in combinatie met sport en cultuur komen de domeingroepen Sport, Cultuur en Onderwijs en Opvang samen. En de ontwikkeling van een MFA treft alle domeingroepen. Onder de paraplu van de domeingroep Leefbaarheid betrekken we alle domeingroepen hierbij.

HOE NU VERDER?

Met het dorpsontwikkelingsplan en de uitvoering daarvan willen we ervoor zorgen dat Vierlingsbeek en Groeningen ook in de toekomst bruisende kernen blijven binnen de Gemeente Land van Cuijk, voor al onze inwoners, ondernemers, verenigingen en bezoekers, voor de leefbaarheid in de breedste zin van het woord.

Het dorpsontwikkelingsplan geeft richting aan welke knoppen we willen draaien en hoe we willen werken aan de toekomst van onze dorpen. Het dorpsontwikkelingsplan biedt een leidraad voor het (in samenwerking) uitwerken, doorontwikkelen en realiseren van plannen en activiteiten om de vitaliteit en leefbaarheid van Vierlingsbeek en Groeningen voor de toekomst te waarborgen. Niet alles kan tegelijk en op korte termijn worden verwezenlijkt. Er zijn ook lange termijn doelen. De samenleving is dynamisch en continu aan verandering onderhevig. Dit dorpsontwikkelingsplan zal dan ook, naarmate de dorpen en VIVA zich ontwikkelen, een proces zijn dat continu in beweging is. Het dorpsontwikkelingsplan is dan ook geen statisch boekwerk, maar een startdocument. Het is geen eindstation, maar vormt juist het begin.

Het is aan ons als inwoners en verenigingen om de handen uit de mouwen te steken en ervoor te zorgen dat er uitvoering wordt gegeven aan de plannen. Maatschappelijke organisaties en de gemeente zijn hierbij onze partners. De boodschap in dit dorpsontwikkelingsplan is dan ook gericht ván de inwoners áán alle inwoners. Maar ook aan de directe partners in het gemeentelijk samenwerkingsverband, zoals maatschappelijke organisaties, de gemeente én de overige kernen van Het Land van Cuijk.

Het dorpsontwikkelingsplan kan worden gezien als de start van een werkwijze in het kader van de kernendemocratie.

Het voornemen is om de VIVA-beweging en VIVA-structuur met de domeingroepen voor te zetten. Het is daarbij van belang dat we elkaar blijven vasthouden en zorgen voor continuïteit in de toekomst.

ORGANISATIESTRUCTUUR VIVA VIERLINGSBEEK-GROENINGEN

DOMEINGROEPEN

De bedoeling is dat elke domeingroep jaarlijks evalueert wat de stand van zaken van de actiepunten in het dorpsontwikkelingsplan is, zo nodig of indien wenselijk nieuwe elementen toevoegt en een activiteitenplan opstelt naar aanleiding van de actiepuntenlijst. In dit activiteitenplan worden de punten opgenomen die prioritering behoeven en waaraan de domeingroep dat betreffende jaar uitvoering wil geven. De domeingroep betreft hierbij de andere domeingroepen indien er sprake is van overlappende thematiek, en halen desgewenst input op vanuit de dorpen.

De kartrekkers nemen hierin het initiatief.

VIVA VIERLINGSBEEK-GROENINGEN

VIVA is de verbindende factor van de verschillende domeingroepen. Jaarlijks komen alle domeingroepen bijeen om elkaar op de hoogte te brengen c.q. te houden van alle ontwikkelingen binnen de verschillende domeingroepen. Tevens worden hier de dwarsverbanden tussen de verschillende domeingroepen besproken en de voortgang van de domeinoverstijgende acties bewaakt.

Het accent binnen deze jaarlijkse bijeenkomsten ligt op de vitaliteit en leefbaarheid van onze dorpen Vierlingsbeek en Groeningen. Naar

aanleiding van ontwikkelingen in de samenleving en de veranderingen in behoeften van onze inwoners, worden nieuwe initiatieven opgepakt en ontwikkeld. De gebiedsmakelaar van de gemeente wordt verzocht bij deze bijeenkomsten aan te sluiten.

De kerngroep VIVA Vierlingsbeek-Groeningen is hierin de initiatiefnemer.

SAMENWERKING MET DE DORPSRADEN VIERLINGSBEEK EN GROENINGEN

VIVA Vierlingsbeek-Groeningen is geen doel op zichzelf. Het is een beweging om de leefbaarheid en het behoud van de vitaliteit van onze dorpen te waarborgen.

Echter, het is niet mogelijk om zowel met alle inwoners, de maatschappelijke organisaties alsook de gemeentelijke overheid tegelijk rond de tafel te zitten. Hoewel het gesprek met de inwoners van belang is, hebben de dorpsraden binnen de kernendemocratie een vooruitgeschoven overlegfunctie met de gemeentelijke overheid. VIVA heeft niet de pretentie deze spreekbuisfunctie over te nemen, maar zal deze wel ondersteunen. VIVA wil dan ook met de dorpsraden van Vierlingsbeek en Groeningen samen bekijken hoe we de VIVA-beweging in de

toekomst het beste een positie kunnen geven en kunnen faciliteren, mede in relatie tot de reeds bestaande organisatiestructuren.

De kerngroep VIVA Vierlingsbeek-Groeningen is hierin de initiatiefnemer.

TOT SLOT

Als inwoners van Vierlingsbeek en Groeningen mogen we trots zijn op hetgeen we in kort tijdsbestek voor elkaar hebben gekregen door het opstellen van dit dorpsontwikkelingsplan. Heel veel mensen zijn hierbij betrokken geweest en zo hoort het ook. Wij zijn als bevolking zélf verantwoordelijk voor de leefbaarheid van onze dorpen, nu en in de toekomst.

*Richt je je op de grenzen, dan vervaagt het doel.
Als je je richt op het doel, vervagen de grenzen!*

VIVA Vierlingsbeek-Groeningen

A young woman with long dark hair, wearing a white t-shirt, blue jeans, and black sneakers, is pointing her right index finger towards the title. She is smiling and looking at the camera.

DE VERSCHILLENDE DOMEINEN UITGELICHT

LEEFBAARHEID

WERKWIJZE DOMEINGROEP

De domeingroep *Leefbaarheid* werkt als een 'paraplu' over de andere domeinen heen. Als het ware dragen alle andere domeinen bij aan het thema leefbaarheid. De afzonderlijke domeinen zijn de baleinen die samen de paraplu vormen. De domeingroep *Leefbaarheid* heeft twee kartrekkers.

Leefbaarheidsenquêtes

De domeingroep heeft een brede leefbaarheid-senquête uitgezet onder de inwoners van Vierlingsbeek en Groeningen, waar de andere zes domeinen onderdeel van waren. In totaal hebben 486 inwoners deze enquête ingevuld.

Aanvullend heeft de werkgroep acties uitgezet om de jongeren in de dorpskernen nader te betrekken bij het domein Leefbaarheid, om zo ook hun meningen en ideeën mee te kunnen wegen. Voor jongeren tussen 12 en 21 is een enquête verspreid via WhatsApp. Deze enquête is door 59 mensen ingevuld waarvan 75% ook daadwerkelijk tussen 12 en 21 jaar oud was en 87% van de deelnemers uit onze twee kernen komt.

Leerlingen van 6 tot 12 jaar zijn via basisschool Laurentius (onderdeel van Stichting Katholiek

Onderwijs Vierlingsbeek) gevraagd om hun visie op de leefbaarheid in de toekomst te delen. De leerlingen tot 12 jaar is daar gevraagd hoe zij de toekomst van hun dorp voor zich zien. De werkwijze is vrijgelaten aan de school en de klassen, om zo goed mogelijk aan te sluiten op de lesstof en het lopende maandthema.

Vrienden van Vierlingsbeek

Op 14 november heeft, op initiatief van het domein Leefbaarheid, een bijeenkomst plaatsgevonden met 'Vrienden van VIVA'. Hiervoor zijn zoveel mogelijk vriendengroepen uit Vierlingsbeek en Groeningen uitgenodigd. Zo'n 60 inwoners, vooral jongeren, waren hierbij aanwezig. Hierbij werden vele suggesties, wensen en meningen gedeeld die voor de toekomst van belang kunnen zijn.

Dorpsbijeenkomst Groeningen

Om ook de inwoners vanuit Groeningen te laten meedenken over de verschillende domeinen van het dorpsontwikkelingsplan, is op 11 januari 2023 een dorpsbijeenkomst gehouden. De 35 aanwezigen konden input geven wat de specifieke aandachtspunten zijn voor Groeningen op de verschillende domeinen. De resultaten hiervan zijn geïntegreerd in het dorpsontwikkelingsplan.

DOEL(EN)

We willen in nauwe samenwerking met de andere domeingroepen de overkoepelende onderwerpen, die de leefbaarheid in Vierlingsbeek en Groeningen verbeteren, structureren en uitvoering geven aan acties die niet toe te schrijven zijn aan andere domeinen, maar mede randvoorwaardelijk zijn voor het succes van deze andere domeinen.

Overige ideeën

Niet alle ingebrachte ideeën en meningen konden in dit dorpsontwikkelingsplan worden verwerkt. Dit houdt niet in dat deze niet waardevol zijn. Van deze 'losse' punten wordt een lijst bijgehouden, zodat deze in een vervolgfase opgepakt kunnen worden.

TOELICHTING / STAND VAN ZAKEN

Eén van de uitdagingen van de domeingroep *Leefbaarheid* is de bevolkingsafname in de dorpen een halt toe te roepen en zelfs bevolkingsgroei te bewerkstelligen. Hiervoor maken we inzichtelijk waar behoefte aan is en welke voorzieningen het meest of het minst gewaardeerd worden door de medebewoners. De verschillende behoeften van de bewoners structureren we vanuit de domeingroep *Leefbaarheid*, door middel van werksessies met de domeingroepen en (leefbaarheids)

enquêtes. We dragen zorg voor de realisatie van een zo breed mogelijke invulling van de ambities die zijn voortgekomen uit deze enquêtes en de vele bijeenkomsten. De domeingroep *Leefbaarheid* stimuleert daarbij de samenwerking tussen de deelgebieden van VIVA Vierlingsbeek-Groeningen als overkoepelend domein.

Bevindingen leefbaarheidsenquête

Uit de enquêtes en diverse bijeenkomsten komen een aantal overkoepelende bevindingen, die voor de gehele leefbaarheid van de dorpen relevant zijn en/of niet onder de andere themagerichte domeingroepen vallen. Deze worden door de domeingroep *Leefbaarheid* opgepakt. Dit betreft de volgende onderwerpen:

- Opheffen verdeeldheid; 90% van de inwoners heeft in de enquête aangegeven af te willen van de verdeeldheid in Vierlingsbeek;
- Versterken van de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van de dorpen;
- De beeldkwaliteit van het dorp en de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte versterken;
- Behouden van wat je hebt (voor alle inwoners, van jong tot oud); grote faciliteiten zoals het treinstation, de supermarkt, de school en zorgvoorzieningen als huisarts, tandarts en fysiotherapeut moeten behouden blijven;
- Behoud en versterken van het openbaar vervoer van de dorpen naar kerngebieden en de stad. Ook het versterken van de bereik-

baarheid van oost-west tangenten (verbindingen tussen Duitsland en Midden Brabant) vraagt om aandacht;

- Verbeteren van de verkeersveiligheid;
- Opwaardering van het winkelbestand in de kerngebieden en versterking van het MKB;
- (Nieuw-)vestigingen mogelijk maken en stimuleren;
- Keuzes maken met betrekking tot grondgebruik;
- Het versterken van het voortgezet onderwijs in de regio (mbo en hbo);
- Het buitengebied benutten als recreatie-, verblijf- en wandelgebied (ommetjes);
- Ondersteunen realisatie van gemeenschapsvoorzieningen (MFA, IKC, uitbreiding clubgebouw op schietterrein de Lemse Kuul). Uit de enquêtes en bijeenkomsten blijkt dat de inwoners behoefte hebben aan cultuur, vertier en activiteiten, zoals festivals, sport en evenementen. Ook is door enkele respondenten expliciet de bibliotheek en de kermis benoemd. Dit vraagt om ondersteunende voorzieningen. Bijna alle respondenten (98%) van de brede leefbaarheidsenquête geven aan dat een grote zaal gewenst is voor bijvoorbeeld grote evenementen, feesten en het organiseren van optredens en activiteiten van (culturele) verenigingen;
- Kermis in Groeningen behouden en in Vierlingsbeek versterken. In Groeningen is een enthousiaste commissie al een aantal jaar

bezig met de organisatie van de kermis. Dat verloopt naar tevredenheid. In Vierlingsbeek is ook een kermiscommissie. Zij werken samen met de organisatie van de kroegentocht om de kermis te versterken. Maar om dit te laten slagen, zullen inwoners er wel voor moeten zorgen dat er ook omzet komt op het kermisterrein;

- Toerismeplatform opzetten. Vanuit de gemeente Land van Cuijk is in zes oude kernen of deelgebieden een initiatief gelanceerd om een Toeristisch Platform te realiseren. Voor deze platformen is een beperkt budget beschikbaar. Voor de regio afgebakend als Oud gemeente Vierlingsbeek, van Vortum-Mullem tot Maashees en tot Overloon is hiervoor een initiatief gestart;
- Op 13 april 2023 wordt het nieuwe knooppuntennetwerk voor ruiter- en menroutes officieel geopend bij het startpunt aan de Hulder 10 in Vierlingsbeek. Het netwerk is reeds verbonden met dat van gemeente Venray en zal de komende jaren in de rest van de gemeente ook uitgezet worden.

Voorgenoemde lijst met onderwerpen is niet uitputtend en zal in de tijd veranderen en aangevuld worden. De werkgroep Leefbaarheid vervult een verzamelende en overkoepelende functie tussen de werkgroepen. De werkgroep onderzoekt voor deze actiepunten hoe op de juiste wijze hier invulling aan kan worden gegeven, waar mogelijk ook samen met de andere domeinen. Verdere detaillering van de actiepunten is op dit moment nog niet aan de orde en zal na maart 2023 vorm krijgen.

HUDIGE ACTIEPUNTENLIJST

ACTIEPUNTEN: SAMENWERKING MET ANDERE DOMEINGROEPEN	STAKEHOLDERS
1. In gesprek komen en blijven met (groepen) jongeren om beter in beeld te krijgen wat de leefbaarheid voor jongeren betekent.	Domeingroep Leefbaarheid , Sociom (jeugdwerker), jeugdverenigingen
2. Toetsen of er vanuit bewoners in het buitengebied behoefte is aan een nadere invulling of betrokkenheid bij (de uitvoering van) het dorpsontwikkelingsplan en de leefbaarheid in de dorpen.	Domeingroep Leefbaarheid
3. Gezamenlijke evenementen en activiteitenagenda's realiseren (en zo min mogelijk tegelijkertijd plannen).	Domeingroep Leefbaarheid
4. Initiatieven presenteren (op de site / in de media), zodat: - Geïnteresseerden kunnen aansluiten; - Meer mensen kunnen meedenken om tot de beste werkwijze te komen.	Domeingroep Leefbaarheid , dorpsinitiatieven
5. Initiatieven informeren over budgetten waar zij een beroep op kunnen doen.	Domeingroep Leefbaarheid , dorpsinitiatieven
6. Website optimaliseren.	Domeingroep Leefbaarheid , dorpsinitiatieven
7. Afstemmen van punten die zijn ingebracht op het gebied van onderhoud van het openbare groen, de wegen en stoepen, de toegankelijkheid van gebouwen en openbare ruimte, de inrichting van het centrum, et cetera met werkgroep Groen (WIU).	Domeingroep Leefbaarheid , Werkgroep Groen (WIU) van de dorpsraad
8. Realiseren MFA, met ruimte voor een grote zaal met podium voor grote festiviteiten en waar mogelijk in combinatie met het IKC.	Gemeente Land van Cuijk , Domeingroep Leefbaarheid, Joffershof, Stichting Laurentius Vierlingsbeek (SLV), verenigingen, SKOV, Spring Kinderopvang, Domeingroep Cultuur, Domeingroep Onderwijs & Opvang, Domeingroep Sport.
9. Vinden van een nieuwe locatie voor de bibliotheek.	Bibliotheek , Domeingroep Leefbaarheid, domeingroep Onderwijs en Opvang (IKC)
10. Kermis in Groeningen behouden en in Vierlingsbeek versterken.	Kermiscommissies , kroegentocht, inwoners
11. Mogelijkheden onderzoeken voor toeristisch informatiepunt op centrale plek in het dorp.	Toerisme Platform Vierlingsbeek , Visit Land van Cuijk, gemeente Land van Cuijk, Visit Vierlingsbeek
12. Zoeken (nieuwe) bestemming voor kerk.	Stichting Laurentius Vierlingsbeek , Domeingroep Leefbaarheid, gemeente Land van Cuijk
13. Mogelijkheden bieden voor de jeugd van 12-18 jaar om in eigen dorp activiteiten te organiseren.	Domeingroep Leefbaarheid , jeugd van 12-18 jaar, ouders, jongerenwerkers
14. Uitwerken in WIU aangegeven aandachtspunten. Dit vereist nader onderzoek en verdere planning in combinatie met de andere domeingroepen.	Domeingroep Leefbaarheid , alle domeingroepen, Gemeente Land van Cuijk, Dorpsraden Groeningen en Vierlingsbeek
15. Onderzoeken en voorzien van mogelijkheden voor jeugd tot 18 jaar binnen Vierlingsbeek en Groeningen, denk hierbij aan hangplekken, evenementen, entertainment en mogelijkheden tot ontplooiing.	Domeingroep Leefbaarheid , Domeingroepen Cultuur en Sport, Sociom, Gemeente Land van Cuijk

De vetgedrukte stakeholder betreft de initiatiefnemers voor het betreffende aandachtspunt.

WONEN

WERKWIJZE DOMEINGROEP

De domeingroep Wonen bestaat uit 21 personen van alle leeftijden. Aan de domeingroep nemen deel: professionals (Wonen Vierlingsbeek, Sociom, Pantein, makelaars en een projectontwikkelaar), KBO, woningzoekenden en potentiële verhuizers binnen de dorpen in de leeftijd van 20 tot 80 jaar. De domeingroep heeft zich gevormd via persoonlijke uitnodiging en mond-tot-mond reclame.

De domeingroep Wonen werkt nauw samen met de commissie Wonen van de dorpsraad. In de toekomst zullen beide partijen waarschijnlijk verder gaan als één groep. Gemakshalve noemen we die groep in dit dorpsontwikkelingsplan de Domeingroep Wonen.

Op 11 juli 2022 hielden de eerste initiatiefnemers vanuit de domeingroep Wonen een presentatie over de ideeën voor de domeingroep. Hierin werd een korte toelichting gegeven op de demografische ontwikkelingen en ontwikkelingen op de woningmarkt. Dilemma's, kansen en uitdagingen werden besproken. Vervolgens vond op 16 augustus 2022 de daadwerkelijke kick-off van de domeingroep plaats. Daaropvolgend is elke maand een gezamenlijke bijeenkomst georganiseerd, met

tussendoor bijeenkomsten van de domeingroep in kleiner verband.

Gesprekken met gemeente en ontwikkelaars

Zeven leden van de domeingroep hebben, in wisselende samenstellingen, gesprekken gevoerd met (potentiële) projectontwikkelaars om een beeld te krijgen welke type woningen in de planning staan en of die overeenkomen met de wens die leeft in de dorpen. Daarnaast voert de kartrekker van de domeingroep in samenspraak met de dorpsraad gesprekken met de wethouder, een gebiedsmakelaar en een gemeentelijke projectleider om in beeld te brengen welke lopende (particuliere) bouwprojecten er zijn en waar de gemeente locaties in eigendom heeft en hoe hier snel woningbouw gerealiseerd kan worden.

Enquête woonbehoeften

De jongeren uit de domeingroep zijn aan de slag gegaan met het opstellen en analyseren van de enquête. Met een aselecte, openbare enquête hebben zij de woonbehoeften voor nu en later van de inwoners in beeld gebracht. Zowel via de websites van VIVA Vierlingsbeek-Groeningen en I LOVE Vierlingsbeek-Groeningen, als via sociale media (Twitter, Facebook e.d.) en het dorpsblad

DOEL(EN)

We willen de schakel vormen tussen gemeente, projectontwikkelaars en inwoners, met als doel dat er de komende 15 jaar 300 woningen worden gebouwd in Vierlingsbeek en Groeningen, vooral voor jongeren en senioren. Van deze 300 woningen betreft ten minste 30% sociale huur of goedkope koop.

Globaal is de enquête onder de aandacht gebracht van de inwoners van Vierlingsbeek en Groeningen en van bijvoorbeeld inwoners die vertrokken zijn uit de dorpen, maar er graag weer willen komen wonen. Zo'n 300 (oud-)inwoners hebben deze enquête ingevuld.

TOELICHTING / STAND VAN ZAKEN

Op basis van onderzoeken uitgevoerd door Companen in opdracht van de gemeente, Nationale Prestatieafspraken, diverse gesprekken en de gehouden dorpsenquête constateert de domeingroep Wonen verschillende signalen. Zo is er in de dorpen met name behoefte aan sociale huurwoningen, middeldure huurwoningen (huurprijs tot €1.000,-) en goedkope koopwoningen. De behoefte aan duurdere koopappartementen blijkt laag. Bouwen van (nieuwe) woonvormen

voor senioren, stimuleert de doorstroming op de lokale woningmarkt. Om te zorgen voor gemengde wijken streven we naar 30% van de nieuw te bouwen woningen in de sociale huur en de goedkope koop te realiseren.

Het is voor jongeren, die zelfstandig willen gaan wonen en/of een gezin willen stichten, belangrijk dat, indien zij dat wensen, dit ook in het eigen dorp kan worden verwezenlijkt. Maar ook voor senioren of minder valide inwoners is het van belang dat er gepaste woonvormen in het eigen dorp te vinden zijn.

Er vindt nu te weinig doorstroom plaats op de lokale woningmarkt. Doorstromers vinden momenteel weinig tot geen geschikt aanbod in Vierlingsbeek en Groeningen, terwijl veel doorstromers het liefst binnen het eigen dorp blijven wonen. Er zijn onvoldoende passende woningen voor senioren. Nieuwe woonvormen zijn gewenst, bijvoorbeeld hofjeswoningen met gemeenschappelijke voorzieningen. Verder is er behoefte aan woonzorgconcepten als eenheden voor beschut wonen, (pre)mantelzorgwoningen op het erf van bestaande woningen, splitsen van woningen en (zorg)appartementen. Tot slot willen we kijken naar de mogelijkheden van tiny houses en flexwoningen. Dit zijn woningen die met geprefabriceerde onderdelen snel in elkaar gezet en gedemonteerd kunnen worden, zodat ze verplaatst kunnen worden. Zo kunnen ze, inspeland

op de behoefte van dat moment, op verschillende plekken en voor verschillende doelgroepen worden ingezet.

Verder wordt benoemd dat particuliere bouwprojecten gestimuleerd en mogelijk gemaakt moeten worden en dat (ver)bouwen gemakkelijker en sneller moet door het vergunningstraject simpeler te maken. Tot slot wijzen inwoners erop dat het belangrijk is bij bouwplannen het dorpskarakter te behouden (geen hoogbouw) en ruimte te houden voor groen en natuur.

Actuele bouwplannen

Vanwege beperkte ambtelijke capaciteit geeft de gemeente de eerste helft van 2023 voorrang aan twee kansrijke bouwprojecten in Vierlingsbeek: Plan Heihoek-West (75 woningen) en locatie Klaphekken (ca 30 woningen). Deze zullen in fases worden gebouwd. Indien projecten onvoldoende voortvarend worden opgepakt door de projectontwikkelaars, zal de gemeente kijken naar alternatieve locaties.

In Groeningen worden momenteel enkele inbreidingsplannen gerealiseerd, maar hier zijn geen nieuwe bouwplannen.

Overige plannen

Woningcorporatie Wonen Vierlingsbeek heeft de ambitie om, verspreid over haar gehele werkgebied, de komende 10 jaar in totaal 80 sociale

huurwoningen te realiseren. Dit kunnen zowel tijdelijke woningen als reguliere nieuwbouw-projecten zijn. Deze woningen zijn vooral gericht op 1-2 persoons huishoudens (starters en senioren), zowel grondgebonden als appartementen. In de woonconcepten is specifieke aandacht voor ontmoeten en woningen zijn voorzien van het WoonKeur-label, zodat ze levensloopbestendig zijn. Ook zijn geïnteresseerde investeerders in beeld om, liefst in samenwerking met de woningcorporatie, in allerlei categorieën en sectoren te bouwen.

De haalbaarheid van deze ambitie hangt af van de gemeente voor het aanreiken van locaties. Zelf hebben Wonen Vierlingsbeek en de investeerders geen grondposities. De gemeente is aan zet om bouwpercelen beschikbaar te stellen voor nieuwbouw. Hierbij kan ook worden gekeken naar agrariërs die hun vrijkomende agrarische bebouwing (VAB's) beschikbaar willen stellen voor woningbouw.

HUDIGE ACTIEPUNTENLIJST

ACTIEPUNTEN	STAKEHOLDERS
A. Percelen bouwgrond zoeken en beschikbaar stellen voor nieuwbouw.	Gemeente Land van Cuijk , Wonen Vierlingsbeek, projectontwikkelaars, investeerders, agrariërs (VAB's)
B. Komende 10 jaar sociale en middeldure huurwoningen realiseren in Vierlingsbeek en Groeningen.	Wonen Vierlingsbeek , Gemeente Land van Cuijk (tbv aanreiken locaties)
C. Inzicht houden in bouwplannen en ontwikkellocaties voor woningbouw op de langere termijn (gemeente, projectontwikkelaars en particuliere initiatieven).	Domeingroep wonen , Wonen Vierlingsbeek, Gemeente Land van Cuijk (tbv informatie)
D. Goede communicatie over woningbouwontwikkelingen en projecten die in de pijplijn zitten naar inwoners.	Domeingroep Wonen , Wonen Vierlingsbeek Gemeente Land van Cuijk (tbv informatie), projectontwikkelaars
E. Mogelijkheden van flexwoningen onderzoeken en realiseren.	Gemeente Land van Cuijk , Domeingroep Wonen, Wonen Vierlingsbeek, Provincie
F. Realiseren van één of meer geclusterde eenheden voor beschut wonen.	Domeingroep Wonen , Pantein Zorggroep, Gemeente Land van Cuijk
G. Realiseren hofjeswoningen.	Domeingroep Wonen , gemeente Land van Cuijk, ontwikkelaars
H. Gesprek aangaan met de gemeente over het stimuleren van (pre-)mantelzorgwoningen in achtertuinen.	Domeingroep Wonen , Gemeente Land van Cuijk
I. (Zorg-) appartementen realiseren op Vrijthof (Bibliotheek en kantoor Plus Verbeeten).	Plus Verbeeten , Bibliobek, Gemeente Land van Cuijk en Pantein
J. Beleid provincie en het Rijk volgen en mogelijkheden daarin benutten.	Domeingroep Wonen , Gemeente Land van Cuijk

GEZONDHEID EN ZORG

WERKWIJZE DOMEINGROEP

De domeingroep Gezondheid en Zorg bestaat uit 15 deelnemers. 12 van hen hebben een zorgachtergrond, bijvoorbeeld van huisarts, therapeut, thuiszorg, ouderenzorg, pleegzorg tot (psychiatrisch) verpleegkundige. Eén deelnemer heeft daarnaast een bestuurlijke achtergrond. Verder zijn er drie deelnemers vanuit de eerder opgestarte werkgroep voor de hulpdienst Zorg nú voor later, gestart in 2019. De domeingroep wordt gecoördineerd door 2 kartrekkers.

De domeingroep Gezondheid en Zorg is vier keer bij elkaar gekomen, in juli, september, november en december 2022, waarin met elkaar is gebrainstormd over het thema gezondheid en zorg. Van de bijeenkomsten zijn verslagen gemaakt, waarna via veelvuldig mailcontact tussen de leden, de standpunten van de domeingroep zijn opgesteld.

TOELICHTING / STAND VAN ZAKEN

De dorpen vergrijzen. Dit gaat gepaard met een toenemende zorgbehoefte. Het belang van goede, formele en informele zorg- en welzijnsvoorzieningen in de dorpen wordt in de toekomst alleen nog maar groter. Daarnaast richt de domeingroep Gezondheid en Zorg zich ook expliciet op preventie: het voorkomen van ziekte,

het bevorderen van de individuele gezondheid en het stimuleren van een gezonde leefstijl voor alle leeftijdsgroepen.

Het bevorderen van een gezonde leefstijl (preventie)

De domeingroep wil graag inzetten op de bewustwording van het belang van een gezonde leefstijl in de breedste zin van het woord. Denk aan bewegen, voeding en dergelijke. Hierbij wordt gehandeld vanuit de gedachte 'van ziekte en zorg' naar 'gedrag en gezondheid'. Dit doen we door het verstrekken van informatie om de vaardigheden en de bewustwording van het belang van een gezonde leefstijl te vergroten en door het stimuleren van gezond gedrag in de breedste zin van het woord. Zowel van het individu als van onze collectieve gemeenschap. Het doel hiervan is om het adaptief en zelf herstellend vermogen van de bewoners te optimaliseren. Buiten de gebruikelijke informatie over gezonde voeding, voldoende bewegen, niet roken, geen drugs en matige alcoholconsumptie, wordt ook aandacht gevraagd voor de mentale gezondheid.

Dit gebeurt middels vragen als:

"Hoe blijf ik in balans in een veranderende maatschappij? Hoe zorg ik goed voor mezelf?

DOEL(EN)

We focussen ons vanuit de domeingroep Gezondheid en Zorg op vier doelen:

1. Het bevorderen van een gezonde leefstijl (preventie).
2. Iedereen doet mee (veerkracht, sociale verbondenheid en participatie).
3. Behouden van zorgvoorzieningen in de dorpen (curatieve zorg).
4. Het bevorderen en versterken van de informele hulp en zorg.

Hoe bescherm ik mezelf tegen een overdaad aan prikkels (media/sociale media)?” Et cetera.

Iedereen doet mee (veerkracht, sociale verbondenheid en participatie).

Iedereen, van jong tot oud, moet kunnen meedoen en kunnen deelnemen aan het maatschappelijke leven. We moeten voorkomen dat mensen afhaken in de samenleving. Dit vraagt

om het behouden en waar mogelijk versterken van de veerkracht en de sociale verbondenheid van mensen, het voorkomen van eenzaamheid, het kunnen deelnemen aan maatschappelijke activiteiten en het hebben van een zinvolle dagbesteding. Hiervoor willen we samen met het verenigingsleven (nieuwe) activiteiten ontwikkelen waar alle inwoners van de dorpen aan kunnen

deelnemen. Dit kunnen bijeenkomsten en festiviteiten zijn op het gebied van sport & bewegen, cultuur, ontspanning, ontmoeting, eten, et cetera. Ook denken we hierbij aan het organiseren van thematische en informatieve bijeenkomsten op allerlei gebieden (gezond ouder worden, gezonde leefstijl, mantelzorg-ondersteuning, regelgeving als WMO/WLZ, verduurzaming van de woning en woonomgeving, et cetera).

Behouden van curatieve en preventieve zorgvoorzieningen

Op dit moment zijn onder andere de volgende zorgvoorzieningen beschikbaar in Vierlingsbeek-Groeningen: huisartsenzorg, farmaceutische zorg, thuiszorg, fysiotherapie, tandartsenzorg, diëtiëk en een bloedafnamelocatie. In Boxmeer is een regionaal ziekenhuis met spoedeisende hulp en huisartsenpost (Pantein ziekenhuis Boxmeer). Het is van groot belang dat deze voorzieningen behouden blijven. Ook mobiliteitsvoorzieningen zoals een buurtbus en het treinstation moeten behouden blijven voor de toegankelijkheid van de zorgvoorzieningen in de regio. We hebben hier als inwoners zelf weinig invloed op. Dit betreft particuliere initiatieven. We kunnen als dorp wel zorgen voor een prettig vestigingsklimaat c.q. goede leefbaarheid. Ook kunnen we (nieuwe) inwoners informeren dat deze voorzieningen aanwezig zijn en wat het belang is om van deze lokale voorzieningen gebruik te maken.

Het bevorderen en versterken van de informele hulp en zorg:

Het thema Gezondheid en Zorg gaat dus verder dan enkel verzorging en verpleging. Het gaat om (preventieve) hulp, ondersteuning en aandacht voor elkaar, zoals mantelzorg, burenhulp en vrijwillige ondersteuning. Met het realiseren van nieuwe hulpdiensten en informele zorgvoorzieningen voor alle leeftijdsgroepen in de dorpsgemeenschappen, kan de al schaarse professionele zorg worden ontlast. We denken daarbij aan het organiseren van laagdrempelige voorzieningen in de breedst mogelijke zin van het woord. Volledig inclusief, dus voor zowel ouderen als jongeren, voor zorgbehoevenden én mantelzorgers, curatief en preventief en op zowel fysiek, mentaal als sociaal vlak.

Met laagdrempelige voorzieningen in de directe woonomgeving kunnen mensen gemakkelijker ondersteund worden, waardoor ze langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen en bijvoorbeeld WMO-indicaties voor dagbesteding of een vroegtijdig beroep op de professionele zorg kan worden uitgesteld. De werkgroep Zorg nú voor later organiseert al diverse activiteiten en zorg- en hulpdiensten. Het is belangrijk deze voorzieningen te (blijven) faciliteren en nieuwe initiatieven te ondersteunen.

HUIDIGE ACTIEPUNTENLIJST

ACTIEPUNTEN PREVENTIE	STAKEHOLDERS
1. In overleg gaan met verschillende betrokkenen om te bezien hoe gezonde leefstijl en preventie beter op de kaart gezet kan worden.	Domeingroep Gezondheid en Zorg, zorg- en welzijnsorganisaties
2. Stimuleren van initiatieven die gericht zijn op het bevorderen van de vitaliteit van de inwoners.	Domeingroep Gezondheid en Zorg, initiatiefnemers
3. Uitbreiden en faciliteren van bestaande projecten die bijdragen aan vitaliteit i.s.m. de overige domeinen van VIVA als het gaat om fysieke (WMO), mentale (GGZ) en sociale (Sociom) gezondheid.	Domeingroep Gezondheid en Zorg, andere domeingroepen, gemeente, GGZ en Sociom
4. Organiseren activiteiten en bijeenkomsten m.b.t. gezondheids- vaardigheden en het delen van kennis over gezond gedrag.	Domeingroep Gezondheid en Zorg, verenigingen, maatschappelijke organisaties
5. Jeugd- en jongerenwerker lokaal en laagdrempelig toegankelijk maken.	Domeingroep Gezondheid en Zorg, jeugd- en jongerenwerk, Spring , CJG
6. Consultatiebureau weer in Vierlingsbeek of dagpost realiseren.	GGD consultatiebureau
ACTIEPUNTEN IEDEREEN DOET MEE	STAKEHOLDERS
7. Organiseren thematische en informatieve bijeenkomsten.	Domeingroep Gezondheid en Zorg, maatschappelijke organisaties, gemeente Land van Cuijk
8. Ontwikkelen nieuwe activiteiten op het gebied van gezondheidsbevordering voor jong en oud.	Domeingroep Gezondheid en Zorg, verenigingen

ACTIEPUNTEN BEHOUDEN ZORGVOORZIENINGEN	STAKEHOLDERS
9. In overleg gaan met de zittende zorgverleners wat zij nodig hebben om in Vierlingsbeek en Groeningen op een goede manier te kunnen (blijven) werken.	Zorgverleners in de 1e lijn, Gemeente Land van Cuijk, zorgaanbieders, zorgkantoren
10. In contact blijven met zorg- en welzijnsaanbieders, zodat tijdig bekend is of iemand wil stoppen en daar een plan op gemaakt kan worden.	Domeingroep Gezondheid en Zorg, zorg- en welzijnsaanbieders
11. Nieuwe inwoners informeren over de zorg- en welzijnsvoorzieningen en het belang om van deze lokale voorzieningen gebruik te maken.	Domeingroep Gezondheid en Zorg
ACTIEPUNTEN BEVORDEREN EN VERSTERKEN INFORMELE HULP EN ZORG	STAKEHOLDERS
12. Laagdrempelige geriatrische zorg realiseren, via a. Consulten huisartsenpraktijk; b. Consulten aan huis van geriatrische verpleegkundige.	Huisartsenpraktijk, ziekenhuis, Casemanagers Dementie (Dementie Ketenteam Noordelijke Maasvallei)
13. Realisatie voorzorgcirkels (vormen van groepen vitale medeburgers die een beroep op elkaar kunnen doen).	Domeingroep Gezondheid en Zorg, zorg- en welzijnsaanbieders
14. Inzetten van 'welzijn op recept' (persoonlijk advies door zorgverleners, welzijnsmedewerkers of mantel- zorgers om één of meerdere activiteiten te onderne- men om te ontdekken wat hem/haar gelukkig maakt).	Domeingroep Gezondheid en Zorg huisarts, zorgverleners 1e lijn en ouderenadviseur, Sociom, kennisnet- werk Welzijn op Recept, WMO, GGZ.
15. Voortzetten en implementatie (nieuwe) projecten Zorg nú voor later: a. Meer bekendheid hulpdienst; door artikelen in Dorpsblad Globaal, mond op mond reclame, folders/ affiche bij zorgverleners en casemanagers thuiszorg. b. Uitbreiding huiskamerproject (meer dagdelen per week). c. Vervoersdienst naar zorg- en welzijnsvoorzieningen in de omgeving.	Werkgroep Zorg nú voor later

ONDERWIJS EN KINDEROPVANG

WERKWIJZE DOMEINGROEP

De domeingroep Onderwijs en Kinderopvang bestaat uit 4 professionals uit het werkveld van Kinderopvang Spring en SKOV. De domeingroep is in de periode augustus t/m november 2022 vier keer bijeen geweest.

Enquête opvangbehoefte

Om inzicht te verkrijgen in de behoefte aan opvang in de toekomst, heeft de domeingroep in november een enquête uitgezet onder 246 ouders/verzorgers in Vierlingsbeek en Groeningen. Dit betreft ouders/verzorgers van kinderen die op de basisschool zitten en/of van kinderen die gebruik maken van de kinderopvang. Tevens is aan hen gevraagd aan welke eisen de opvang moet voldoen. Op de enquête hebben in totaal 71 ouders/verzorgers gereageerd. tussendoor bijeenkomsten van de domeingroep in kleiner verband.

TOELICHTING / STAND VAN ZAKEN

Basisschool Laurentiushof: de Stichting Katholiek Onderwijs Vierlingsbeek (SKOV) en kinderdagverblijf De kleine Vuurtoren (Spring Kinderopvang) zoeken naar een integrale samenwerking en zijn sterk verankerd in de lokale gemeenschap. Momenteel zijn beide organisaties in verschillende

gebouwen gehuisvest. In de praktijk werken zij al nauw samen wat betreft de buitenschoolse opvang en het peuteraanbod, beiden vinden op de basisschool plaats. De kinderopvang zit in het Joffershof. Zowel SKOV, Spring Kinderopvang als de inwoners van Vierlingsbeek en Groeningen, die hun input leverden voor het VIVA Dorpsontwikkelingsplan, geven aan dat een Integraal Kindcentrum gewenst is, waarin school én kinderopvang onder één dak gehuisvest zijn.

Het IKC – het Huis van de Kinderen

Het huidige schoolgebouw en de gymzaal zijn sterk verouderd. In het Integraal Huisvestingsplan (IHP) van de gemeente Land van Cuijk staat de nieuwbouw van een IKC voor de dorpen Vierlingsbeek en Groeningen gepland in de periode 2027 – 2032. Hierbij zal ook een nieuwe (binnen) sportvoorziening gerealiseerd worden. Omdat de bibliotheek (op termijn) weg moet uit het oude bankgebouw en een deel van de huidige boekencollectie eigendom is van de school (BOS; bieb op school), zou het IKC een logische plek kunnen zijn voor de huisvesting van de bibliotheek. Het huidige schoolgebouw is niet groot genoeg voor huisvesting van kinderopvang en eventueel de bibliotheek. Uitbreidingsmogelijkheden op het kavel zijn beperkt. Er zal dan ook worden verkend

DOEL(EN)

Onze ambitie is om samen te werken aan een mooi huis voor kinderen voor Vierlingsbeek en Groeningen door middel van een Integraal Kindcentrum (IKC), dat sterk verbonden is met de dorpen en de leefbaarheid van de kernen versterkt

of aansluiting bij de ontwikkeling van een MFA in het dorp in de toekomst mogelijk is.

Een Integraal Kindcentrum biedt mogelijkheden om de ontwikkeling van kinderen te verbeteren doordat doorlopende ontwikkellijnen eenvoudiger kunnen worden vormgegeven. Daarnaast maken zij het gemakkelijker voor ouders om arbeid en zorg te combineren.

We zetten in op een IKC (ofwel het 'Huis van de kinderen') met de volgende kenmerken:

- Er is één gezamenlijke visie op leren en ontwikkelen van kinderen, van waaruit de verschillende professionals werken.
- Kinderen van 0- 12 jaar worden vanuit een doorgaande ontwikkelingslijn gevolgd met individuele ontwikkelingsplannen.
- De scheidslijnen tussen onderwijs, kinderopvang en peuteraanbod zijn opgeheven.
- Er wordt passend opvang en onderwijs

geboden. Kinderen met speciale zorgbehoeften of een ontwikkelingsachterstand krijgen kansen. Er is een zo gewoon mogelijke opvoedingsomgeving, waarbinnen kinderen met en zonder speciale zorgbehoeften elkaar kunnen ontmoeten, met elkaar kunnen spelen en van elkaar kunnen leren.

- Het kindcentrum zet in op brede talentontwikkeling. Het biedt onderwijs en opvang, sport, muziek en spel. Er zijn, naast verplichte activiteiten, keuzemogelijkheden voor ouders.
- Het 'Huis van de kinderen' is de hele dag, het hele jaar, open. Het kindcentrum is geopend van 7.00 - 19.00 uur. De dagindeling kenmerkt zich door rust en een goede balans van inspanning en ontspanning.
- Eén organisatie met één team. Leerkrachten, pedagogen en pedagogisch medewerkers vormen één team. Waar nodig worden deskundigen van buiten naar binnen gehaald.
- De organisatie heeft een eenhoofdige leiding, één beleid en is gehuisvest in één multifunctioneel gebouw. Het management van het kindcentrum wordt gevormd door de directeur onderwijs en de manager kinderopvang. Afhankelijk van de lokale situatie kan het managementteam worden uitgebreid/aangepast.
- Er is eenduidige communicatie met de ouders. Ouders hebben te maken met één organisatie met één aanspreekpunt.
- Er wordt samengewerkt met de omgeving van

kinderen: met ouders, zorginstellingen, verenigingen en vrijetijdsvoorzieningen in de buurt.

- Er is partnerschap met ouders over wat er thuis en in de buurt gebeurt. Samen met ouders staan we voor de toekomst voor kinderen en benoemen we wat het effect moet zijn van ons partnerschap.
- Kinderen hebben medezeggenschap. Vanuit het motto 'meedoen is veel leuker als je iets te zeggen hebt', geven we ruimte aan kinderen om mee te praten. Hierbij gaat het onder andere om wat je als kind belangrijk vindt in de activiteiten die we met elkaar doen.
- De thema's gezond, bewegen en groen vormen onderdeel van de pedagogische visie en worden uitgedragen in de inrichting, het gebouw, het pedagogisch handelen en de leefstijl.
- Het gebouw voldoet aan eisen van duurzaamheid.
- Het Huis van de kinderen is lokaal verankerd en maakt deel uit van de lokale samenleving. We werken samen met de lokale partijen en verenigingen, zoals met sportverenigingen, kunst- en cultuurorganisaties en vrijetijdsclubs. Aansluiting bij een MFA (ontmoetingsplek voor jong en oud) heeft hierin onze voorkeur.
- In het kader van de leefbaarheid van de kernen onderhouden we contacten met de ouders, dorpsraden en de gemeente.

Input vanuit de enquête

De kinderopvang gaat in de nabije toekomst (bijna) gratis worden. Eerst voor werkende ouders. De verwachting is dat dit gevolgd wordt door een toegangsrecht voor alle kinderen. Daarmee ontwikkelt de kinderopvang zich tot een pedagogisch-educatieve basisvoorziening in aansluiting op en in nauwe samenwerking met het primair onderwijs. 71 Ouders/verzorgers uit Vierlingsbeek en Groeningen hebben hun mening gegeven over de opvang en het onderwijs in de dorpen. In deze enquête geeft bijna 1 op de 4 respondenten aan dat zij in de toekomst waarschijnlijk meer gebruik gaan maken van de opvang als deze gratis wordt. De helft geeft aan niet vaker gebruik te gaan maken van de opvang als deze gratis wordt en een kwart antwoordt: "Weet niet."

Verder blijkt uit de enquête dat een opvanglocatie volgens ruim 50% van de respondenten moet voldoen aan meer dan onderwijs en opvang. 44% Geeft aan dat de opvang ook ruimte moet bieden aan maatschappelijke organisaties (zoals logopedie en fysiotherapie) en sport en cultuur (zoals een muziekschool).

Daarnaast zijn er ook nog een aantal punten aangekaart die nu al in de huidige situatie kunnen worden opgepakt. Zo wordt de verkeersveiligheid rondom de school als knelpunt ervaren. Als oplossing wordt bijvoorbeeld een Kiss & Ride zone voor ouders voorgesteld. Ook pleiten respondenten voor minder digitaal onderwijs op school en het meer naar buiten gaan te stimuleren. Denk aan meer beweging, gezonde voeding, werken in schoolmoestuin en natuur, promoten van het kindervakantiewerk, et cetera. Als idee is geopperd dat inwoners (bijv. gepensioneerden) gevraagd kunnen worden om beroepsgerichte praktijklessen te verzorgen op school. Tot slot geven ouders aan behoefte te hebben aan (meer) flexibele opvangmogelijkheden.

HUIDIGE ACTIEPUNTENLIJST

ACTIEPUNTEN	STAKEHOLDERS
intensivering samenwerking tussen onderwijs, opvang en de maatschappelijke- en/of zorgorganisaties.	Domeingroep Onderwijs en Opvang, Spring Kinderopvang SKOV, maatschappelijke organisaties zoals CJG, logopedie, fysiotherapie etc.
Ontwikkelen dagarrangementen voor kinderen in combinatie met sport en cultuur, gericht op zelfontplooiing (promotie muziek, creatief, sport en verenigingsleven).	Domeingroep Onderwijs en Opvang, Spring Kinderopvang SKOV, culturele en sportverenigingen en organisaties
Realiseren nieuwbouw IKC, indien mogelijk in aansluiting op MFA.	Gemeente Land van Cuijk, SKOV, Spring Kinderopvang Domeingroep Leefbaarheid
Nieuwe (binnen)sportvoorziening afstemmen op behoefte van verenigingen.	Gemeente Land van Cuijk, Domeingroep Sport, SKOV, Spring Kinderopvang
Verkeersveiligheid rondom school bevorderen.	SKOV, Gemeente Land van Cuijk
Inwoners beroepsgerichte praktijklessen laten verzorgen op school.	Domeingroep Onderwijs en Opvang, inwoners die praktijklessen kunnen verzorgen, SKOV
Flexibele opvang aanbieden.	Spring kinderopvang, ouders
Minder digitaal en meer buitenonderwijs aanbieden.	SKOV, ouders

SPORT

WERKWIJZE DOMEINGROEP

De domeingroep Sport bestaat uit drie kartrekkers. Twee van hen zijn actief als lid, trainer en/of voorzitter bij de voetbalvereniging, de andere kartrekker is lid van de tennisvereniging.

De domeingroep is op 10 november bij elkaar gekomen met vertegenwoordigers van 8 verschillende sportverenigingen. In totaal zijn er 12 sportverenigingen in Vierlingsbeek-Groeningen, variërend van een ledenaantal tussen de 10 en 600 leden. De wat kleinere verenigingen waren niet bij de brainstormsessie aanwezig, maar hebben wel aangegeven het initiatief te steunen en op te hoogte te willen blijven van de ontwikkelingen.

TOELICHTING / STAND VAN ZAKEN

Sport en bewegen is goed voor iedereen. Van 0 tot 100. Bewegen geeft plezier en brengt mensen met elkaar in contact. Bewegen zorgt voor een betere conditie en door te bewegen blijven mensen langer zelfredzaam en zelfverzekerder. Daarom staat het domein Sport ook in nauw verband met het domein Gezondheid en Zorg. Sport verbindt en verbreedert. Het zorgt voor meer begrip en respect voor elkaar en daarmee voor een beter evenwicht en een sterkere cohesie

in de samenleving. Deelnemen aan sport betekent vaak ook deelnemen aan de maatschappij. Dit draagt bij aan de leefbaarheid in de dorpen.

Vierlingsbeek en Groeningen kennen een sterk, rijk en gevarieerd verenigingsleven. Dat komt onder druk te staan door het krimpende bevolkingsaantal en de toenemende vergrijzing in het dorp. Onderzoek van het Mulier Instituut laat zien dat sportverenigingen in krimpkernen van groot belang zijn, doordat het een plek is waar diverse groepen uit de samenleving samenkomen, de verenigingen een belangrijke sociale functie kennen en de sportverenigingen bijdragen aan gezondheid, ontmoeting en identiteit.

De domeingroep Sport zet dan ook in op brede sportparticipatie in de kernen. Voor jong en oud is bewegen gezond en geeft het plezier. Om ervoor te zorgen dat de verenigingen ook in de toekomst kunnen blijven voortbestaan zetten we in op samenwerking tussen sportverenigingen en sportaccommodaties die aansluiten bij de behoeften van de sportverenigingen (en de bewoners).

Samenwerking

Verenigingen hebben te maken met teruglopende vrijwilligers aantallen. De groep vrijwilligers is (te)

DOEL(EN)

We zetten in op het versterken van de samenwerking tussen de sportverenigingen (en eventueel samen besturen) en het beter laten aansluiten van de sportaccommodaties bij de behoeften van de sportverenigingen en de inwoners.

klein en de meesten hebben meerdere petten op met meerdere taken. We moeten anticiperen op de toekomst als het tekort aan vrijwilligers daadwerkelijk een probleem gaat worden. Vrijwilligers van de ene vereniging zouden bij een andere vereniging kunnen ondersteunen, wanneer nodig. Ook kunnen we beter gebruik maken van elkaars faciliteiten en accommodaties. Dit hebben we laten zien tijdens de coronaperiode. Toen hebben bijvoorbeeld de Bèkse Klinkertjes en

Randori getraind op verschillende locaties, zoals bij voetbalclub Volharding, het Joffershof en de kerk.

De naschoolse activiteiten zijn gestopt. We willen de mogelijkheden hiervan opnieuw bekijken als we als clubs samenwerken en de taken verdelen. Aansluitend op de schooltijden van de basisschool zouden voor de (jongste) kinderen trainingen verzorgd kunnen worden door mensen die in dienst zijn van de naschoolse kinderopvang. Dan zijn er in de avonden minder vrijwilligers bij de verenigingen nodig om de trainingen te verzorgen en blijft er in de avonden meer tijd over voor het gezin: een win-win situatie. Bij andere grotere verenigingen in naburige dorpen bleek dit een succes.

Een jaarlijks overleg met de voorzitters van alle verenigingen is een goed vertrekpunt om intensiever samen te werken. Deze overleggen helpen bij het delen van kennis, elkaar helpen met vraagstukken en het uitwisselen van ervaringen. Het is ook het onderzoeken waard of samen besturen zinvol en haalbaar is. Zoals al benoemd neemt het aantal vrijwilligers af. Als je samen gaat besturen of een aantal bestuurlijke taken samenvoegt kan dit mogelijk efficiënter en dus met minder (vrijwillige) mensen. Daarbij kunnen we niet alleen binnen Vierlingsbeek en Groeningen samenwerking zoeken, maar ook met de nabijgelegen dorpen, zoals Sambeek, Vortum-Mullem, Holthees en Maashees. Bijvoorbeeld voor de inzet van vrijwilligers wanneer een vereniging een groot evenement organiseert. Er wordt momenteel al samengewerkt met de voetbalvereniging in Sambeek.

Binnen- en buitensportaccommodaties:

De gymzaal bij school is in slechte staat en is (evenals de school) aan vervanging toe. De huidige gymzaal is te klein voor sporten als wedstrijdjudo en korfbal. Een multifunctionele gym-/sportzaal, in combinatie met het IKC in Vierlingsbeek is gewenst. Het is zinvol om de behoefte van sportverenigingen

die daar gebruik van (willen gaan) maken te inventariseren, zodat deze kunnen worden meegenomen bij de realisatie van de nieuwe gym-/ sportzaal. Hierbij moet niet alleen worden gekeken naar de wensen en behoeften van de huidige sportverenigingen, maar ook naar de ideeën, wensen en behoefte aan nieuwe binnen-sport- en spelactiviteiten. Denk aan een speelhal, zaalvoetbal, jeu de boules, badminton, padel, tennis, volleybal, korfbal, wandelvoetbal, yoga of gym voor ouderen of zwangeren, et cetera.

Ook willen we kijken hoe de sportaccommodaties door meerdere en ook nieuwe verenigingen gebruikt kunnen worden. Verenigingen die binnen sporten kunnen bijvoorbeeld, indien gewenst, ook af en toe gebruik maken van de voetbalvelden, tennisbanen of korfbalvelden. En ook andersom kunnen de (jonge) buitensporters bijvoorbeeld in de winter gebruik maken van de gym-/sportzaal.

Ook hebben inwoners en verenigingen ideeën voor de realisatie van nieuwe buitensportvoorzieningen, zoals padelbanen en mogelijkheden voor buitenfitness. En in Groeningen is de wens geuit voor een jeu de boules-baan.

HUDIGE ACTIEPUNTENLIJST

ACTIEPUNTEN	STAKEHOLDERS
1. Samenwerking tussen de (sport)verenigingen versterken: - Organiseren van een jaarlijks voorzittersoverleg om kennis te delen en samenwerkingsmogelijkheden te onderzoeken. - Uitruilen vrijwilligers tussen sportverenigingen. - Onderzoeken of samen besturen / het samenvoegen van bestuurlijke taken helpt in het (aankomende) vrijwilligerstekort. - Duidelijk overzicht maken van alle sportmogelijkheden in onze dorpen (met contactgegevens). - Beter gebruikmaken van elkaars voorzieningen / inwoners beter op de hoogte stellen van welke voorzieningen waar en wanneer beschikbaar zijn. - Meedenken over gecombineerd gebruik van sportpark/gymzaal (bijvoorbeeld in zomer training/gym op sportpark, in de winter in sportzaal). - Sportstrippenkaart (als kennismaking of voor mensen die niet kunnen kiezen of van afwisseling houden).	Domeingroep Sport, sportverenigingen
2. Samenwerking tussen sport, onderwijs en opvang: - Naschoolse activiteiten organiseren door de samenwerkende clubs. - Kinderen overdag laten sporten (direct na schooltijd ophalen op school en sport in plaats van opvang).	Domeingroep Sport, SKOV, Spring Kinderopvang en sportverenigingen
3. Binnen- en buitensportaccommodaties: - Inventariseren wensen en behoeften t.a.v. nieuwe gymzaal. Uitgangspunt hierbij is een multifunctionele gym-/sportzaal in combinatie met het IKC. - Meervoudig gebruik van buitensportaccommodaties door verschillende verenigingen stimuleren.	Domeingroep Sport, (potentiële) gebruikers van binnen-sportaccommodatie
4. Realiseren nieuwe sportvoorzieningen: - Padelbaan aanleggen. - Buiten fitnessstoestellen (beweegtuin) of obstakelrun (vaste toestellen op wandelroutes) realiseren. - Aanleggen jeu de boules-baan in Groeningen.	Tennisvereniging (t.b.v. de padelbaan) Domeingroep Sport, dorpsraden, inwoners (t.b.v. b en c)

CULTUUR

WERKWIJZE DOMEINGROEP

De domeingroep *Cultuur* bestaat uit alle (bijna 30) verenigingen, stichtingen en organisaties die actief zijn binnen het culturele domein in Vierlingsbeek en Groeningen en wordt vanuit vier kartrekkers georganiseerd.

De domeingroep is op 19 juli bij elkaar gekomen met 31 afgevaardigden van 22 verschillende culturele verenigingen en op 3 november nog eens met vertegenwoordigers van 20 verenigingen. Tijdens deze bijeenkomsten hebben we de knelpunten die de verenigingen ervaren met elkaar besproken en hierop actiepunten geformuleerd. Vervolgens zijn de vier kartrekkers nog meerdere keren bij elkaar gekomen.

TOELICHTING / STAND VAN ZAKEN

Van oudsher heeft Vierlingsbeek-Groeningen een rijk verenigingsleven, een rijk cultureel leven. De culturele gemeenschap kent een uitgebreid palet aan culturele smaken met onder andere een harmonie, carnavalsvereniging, diverse zang-koren, een dansvereniging, een gilde, een podium voor popmuziek en cabaret, een stichting voor cultuurhistorisch erfgoed, een bibliotheek, diverse muziekfestivals en een intiem kerkje voor kunstexposities en concerten.

Nieuwe activiteiten worden omarmd en door saamhorigheid zijn al vele initiatieven tot een succes gemaakt!

Een breed aanbod dus en vaak van hoge kwaliteit. Verschillende organisaties werden in het recente verleden genomineerd voor de Dr. Peelen Cultuurprijs van de voormalige gemeente Boxmeer of waren zelfs de winnaar hiervan. Dit rijke en bruisende verenigingsleven willen wij in stand houden en waar mogelijk versterken!

In de huidige tijd zijn verenigingsverbanden anders dan bijvoorbeeld 25 jaar geleden. De maatschappij is individualistischer en dat werkt door in de deelname aan culturele activiteiten. Men wil wel dansen, zingen en sporten, maar er is soms minder behoefte aan verplichtingen die het lid zijn van een vereniging met zich meebrengen. Dit is een landelijke trend die we ook in Vierlingsbeek en Groeningen zien. Ook door de demografische veranderingen, zoals de ontgroening, vergrijzing en bevolkingskrimp, zullen minder mensen actief deelnemen aan culturele activiteiten. Hierdoor kost het ook steeds meer moeite om vrijwilligers te vinden en met name bestuursleden voor het dagelijks bestuur. Terwijl juist een enthousiast bestuur leidt tot meer deelname aan de activiteiten.

DOEL(EN)

We zijn trots op ons rijke en bruisende culturele leven en willen dit behouden, continueren en zelfs versterken!

*fotografie
Dennis Peters*

bevolking, deze inmiddels al ruim 10 jaar overeind. Dit succes heeft tot veel nieuwe energie geleid.

Met betrokkenheid van zoveel mogelijk inwoners willen we samen de mogelijkheden in beeld krijgen om op deze maatschappelijke ontwikkelingen te kunnen anticiperen. Met als drijfveer: Van krimp naar groei!

Onze uitdagingen daarbij zijn:

- Zorgen dat het besturen van het verenigingsleven moderner wordt en bekijken of er

samenwerkingen tot stand gebracht kunnen worden.

- Zorgen voor creatieve vernieuwingen.
- Zorgen dat gewijzigd subsidiebeleid niet ten koste gaat van de verenigingen.
- Zorgen voor een grote zaal mét podium waar forse activiteiten mogelijk zijn.
- Zorgen voor kleinere ruimtes waar de vele kleine activiteiten op een betaalbare manier gehouden kunnen worden.
- Zorgen dat contributies betaalbaar blijven.
- Zorgen dat lid zijn van een vereniging weer leuk wordt.

Om deze uitdagingen te realiseren willen we bekijken of een gezamenlijk bestuur en samenwerkingen tussen culturele verenigingen tot stand gebracht kan worden, (culturele) accommodaties in de dorpen beter benut kunnen worden en ruimtes gecreëerd kunnen worden die aansluiten bij de behoeften in Vierlingsbeek-Groeningen.

Samenwerken en samen besturen

Het is van belang om het besturen aantrekkelijker te maken door verenigingsbesturen te ondersteunen. Dit kan door bijvoorbeeld één, twee of drie overkoepelende besturen voor alle verenigingen, die op hoofdlijnen gaan besturen. Daaronder moeten dan bijvoorbeeld werkgroepen en/of commissies komen, waardoor de eigen identiteit als vereniging/stichting minimaal behouden kan blijven. Door te

focussen op waar je goed in bent, kan de vereniging/stichting wellicht zelfs sterker worden.

Daarnaast kijken we waar we kunnen samenwerken tussen verenigingen. Door één keer per jaar een voorzittersoverleg te organiseren met alle sport- en culturele verenigingen in Vierlingsbeek en Groeningen, kunnen we activiteiten op elkaar afstemmen en bijvoorbeeld komen tot een gezamenlijke activiteitenagenda en gezamenlijke communicatie. Daarnaast kunnen we tijdens dit overleg ruimteproblemen en andere problemen inventariseren, onderhoud, opslag en aankoop van materialen gezamenlijk regelen (zoals de aankoop van een tent of gereedschap en bijvoorbeeld de Symphonica podium/kar van Groevie meer benutten), afstemmen over de uitwisseling of eventueel opleiding van vrijwilligers, een gezamenlijke vacaturebank opzetten voor vrijwilligers en op allerlei andere gebieden leren van elkaar en elkaar versterken. Deze werkwijze stimuleert bovendien de saamhorigheid. Het eerste voorzittersoverleg is reeds gepland en vindt plaats op 12 april 2023. Daarna zal jaarlijks in het najaar een voorzittersoverleg plaatsvinden.

Naast de samenwerking van de verenigingen binnen de dorpen Vierlingsbeek en Groeningen, wordt ook gekeken naar de mogelijkheden voor samenwerking met verenigings- en stichtingsbesturen uit andere omliggende dorpen.

Ruimtes creëren en optimaal benutten

In de dorpen zijn diverse ruimtes beschikbaar voor cultuurbeoefening. Deze ruimtes kunnen beter worden benut, door bijvoorbeeld sport-kantines, klaslokalen, gemeenschapsruimten of andere ruimtes op momenten dat ze leegstaan ook te gebruiken voor andere activiteiten. Door alle beschikbare ruimtes en de bezetting daarvan in kaart te brengen en hierover met elkaar in overleg te gaan, kunnen de beschikbare ruimtes optimaal worden benut. Ook is het idee ingebracht om een soort dorpswerf of schuur in te richten, waar alle verenigingen hun spullen kunnen opslaan.

Bovenal willen we een MFA realiseren: een centrale plek in Vierlingsbeek, die als katalysator fungeert voor allerlei bruisende activiteiten, die inwoners en verenigingen stimuleren om weer mooie, nieuwe activiteiten te organiseren. Een MFA die toekomstbestendig is, die voldoet aan de wensen en behoeften van de inwoners, verenigingen en maatschappelijke organisaties en die het sociale leven in Vierlingsbeek en Groeningen faciliteert. Vanuit de culturele verenigingen is met name behoefte aan een grote 'binnenruimte' van ongeveer 600 tot 700 m², met daarbij een podium, voor activiteiten zoals die voorheen plaatsvonden in Concordia. Bijvoorbeeld voor activiteiten als de pronkzitting, de liedjesavond en alle grootschalige activiteiten die nu niet meer kunnen plaatsvinden.

HUDIGE ACTIEPUNTENLIJST

ACTIEPUNTEN	STAKEHOLDERS
1. Samenwerken verenigingen (binnen en buiten de dorpen). • Organiseren van een gezamenlijk voorzittersoverleg (één keer per jaar). • Afstemmen van alle activiteiten (ook sport- en hobbyclubs) en een gezamenlijke agenda opstellen. • Communicatiekanalen inzetten om agenda te delen (platform, frames bij dorpsentree, digitale zuilen e.d.). • Uitwisseling van vrijwilligers afstemmen. • Vacaturebank voor vrijwilligers opzetten. • Wenselijkheid onderzoeken van opleiding voor vrijwilligers. • Mogelijkheden onderzoeken om te komen tot een overkoepelend bestuur voor alle culturele verenigingen. • Ruimteproblemen en andere problemen inventariseren. • Onderhoud en opslag en aankoop van materialen samen regelen. • Mogelijkheid onderzoeken voor gezamenlijk tentfeest. • Inventariseren behoefte om snuffeldagen bij culturele verenigingen te organiseren.	Domeingroep Cultuur i.s.m. Domeingroep Sport, alle culturele en sportverenigingen Voor activiteitenagenda: eventueel aansluiten bij Agenda Land van Cuijk en dorpsraad voor frames
2. Ruimtes creëren en optimaal benutten: a. Alle ruimtes en de bezetting daarvan in beeld brengen. b. Slim kijken naar de mogelijkheden voor efficiënt en gecombineerd gebruik. c. Dorpswerf inrichten waar alle verenigingen hun materialen kunnen opslaan. d. Een MFA realiseren in Vierlingsbeek met grote zaal mét podium voor grote activiteiten en evenementen.	Domeingroep Cultuur, Gemeente Land van Cuijk (t.b.v. MFA)
3. In het kader van het ontwikkelen van dagarrangementen voor kinderen betaalbaar muziekonderwijs organiseren op school en (naschoolse) kinderopvang.	Domeingroep Cultuur, Muziekverenigingen, SKOV en Spring kinderopvang

ONDERNEMEN

WERKWIJZE DOMEINGROEP

De domeingroep *Ondernemen* telt op dit moment twee kartrekkers en richt zich op het ondernemingsklimaat in Vierlingsbeek en Groeningen. De kartrekkers, (oud)ondernemers, hebben alle ondernemers uit Vierlingsbeek en Groeningen uitgenodigd voor een bijeenkomst op 8 februari 2023. Hierbij waren 26 ondernemers aanwezig om met elkaar te sparren over wat de kansen en bedreigingen zijn voor ondernemers in Vierlingsbeek en Groeningen en welke ideeën en mogelijkheden de ondernemers zien voor de toekomst.

TOELICHTING / STAND VAN ZAKEN

De bedrijvigheid in Vierlingsbeek is beperkt en vooral kleinschalig (MKB en ZZP). Er is een klein bedrijventerrein waar enkele ondernemers gevestigd zijn. Andere ondernemers zijn verspreid over het dorp. Vanwege ruimtegebrek aan bedrijfsbestemmingen is het niet mogelijk voor bedrijven om in het dorp uit te breiden. Het dorp is bij uitstek geschikt voor thuisgebonden beroepen en voor categorie 1 (bedrijven die geen overlast bezorgen aan de omgeving) en categorie 2 (bedrijven die minimale overlast bezorgen).

Ook in Groeningen zijn verspreid over het dorp diverse ondernemers gevestigd. Sommige

bedrijven groeien stevig en dat leidt tot druk op de van oudsher smalle straten, vooral als het gaat over in- en uitparkerende vrachtwagens.

De ondernemers in Vierlingsbeek en Groeningen zijn betrokken bij hun dorp. Zijn er evenementen, dan helpen ze mee en zijn ze niet te beroerd om te sponsoren. Daarnaast is er een ondernemingsvereniging en wordt 'lokaal kopen' gestimuleerd.

De domeingroep heeft van haar ondernemers op een viertal gebieden aandachtspunten verzameld:

1. Vestiging en locatie

Ondernemers lopen met name tegen beperkende regelgeving aan. De gemeente wordt hierbij als blokkade gezien en niet als orgaan dat ondernemen mogelijk maakt. Voorbeelden hiervan zijn een beperkt komplan en (on)mogelijkheden om bestemmingen te wijzigen. Daarnaast is er een duidelijke behoefte aan aanvullende bedrijfsruimten en gronden die voor bedrijvigheid kunnen worden gebruikt.

2. Samenwerking

De lokale ondernemers hebben de wens om elkaar steeds meer te vinden. Hierdoor kunnen de

DOEL(EN)

We zetten ons in om het ondernemingsklimaat in Vierlingsbeek en Groeningen te versterken, de samenwerking tussen ondernemers onderling en binnen de triple helix te bevorderen en het toerisme te intensiveren.

ondernemers beter met elkaar samenwerken op het gebied van werkgelegenheid, gebruik maken van elkaars reststromen en het bevorderen van de samenwerking tussen de horecabedrijven, bijvoorbeeld afstemming van openingstijden zodat er alle dagen dekking is. Zij willen initiatieven als een workpool, samenwerking tussen overheid, onderwijs en ondernemers

(triple helix) en zaken als een broodfonds oprichten. Daarnaast is een wens om (met eventuele lichte sponsoring) een dorpsfevenement op te tuigen. Tot slot willen de ondernemers het 'Koop Lokaal' gevoel verstevigen.

3. Kansen en potentie

Vierlingsbeek en Groeningen zijn op dit moment onvoldoende attractief voor personeel. Wonen, onderwijs en werkgelegenheid zouden beter met elkaar in balans kunnen worden gebracht. Dit is gerelateerd aan eventueel een triple helix aanpak. De ondernemers erkennen dat er een grote behoefte is aan bekendheid (zie 4. Toerisme en bekendheid). Voor wat betreft (bedrijfs) ruimten zien ondernemers mogelijkheden om binnen een MFA kantoorruimte en meetings te organiseren. Dit stelt de ondernemers in staat om ook centraal in het dorp zakelijk actief te zijn.

4. Toerisme en bekendheid

Door samenhang tussen de ondernemers in onze twee dorpen te zoeken willen we een gezamenlijk beleid opstellen en een gezamenlijke presentatie naar de buitenwereld en/of het toerisme neerzetten. Hierbij zijn de volgende deelpunten relevant:

- Herkenbaar beeldkenmerk waaraan bezoekers ons kunnen herkennen.
- Aandacht voor promotie op ontsluitingsplekken (pont, A73, NS Station et cetera).
- Herinrichting van Het Vrijthof en het verbeteren van het algeheel straatbeeld.

Verder willen de ondernemers aandacht voor aanvullende faciliteiten voor toerisme en recreatie, waarbij toerisme als duidelijk groeipotentieel wordt erkend. Hierbij gaat het om:

- Uitwerken van wandel- en fietsroutes, en eventueel speurtochten.
- Verbeteren van de fietsroutes, bijvoorbeeld meer via het centrum van het dorp leiden.

- Plaatsen van een toeristencentrum of bezoekerscentrum centraal in het dorp (gerelateerd aan een Toeristisch Informatiepunt).
- Een eigen toeristische website voor Vierlingsbeek en Groeningen.
- Meer aanbod van horeca, met name een dekkend aanbod voor de gehele week.
- Duidelijker bekend maken en uitwerken van het aanwezige 'aanbod'.

Tot slot willen de ondernemers regionale samenwerkingen opzoeken in het kader van het Pieterpad, fietsroutes en Maasduinen en Maasheggen. Hiervoor zijn verschillende ideeën zoals het maken van kaarten met de oudheden en bezienswaardigheden in Vierlingsbeek-Groeningen, een podcast of audioguide vanuit de Groeters voor onze dorpen en duidelijker profileren van de Romeinse weg. Inmiddels is een start gemaakt met de oprichting van een Toeristisch Platform in samenwerking met de ondernemersvereniging regio Overloon-Vierlingsbeek (OVRV). De eerste bijeenkomst hiervoor is gepland in het voorjaar van 2023.

HUIDIGE ACTIEPUNTENLIJST

De domeingroep *Ondernemen* van VIVA heeft een aantal actiepunten en aandachtspunten geformuleerd op basis van de bijeenkomst op 8 februari 2023. Deze zijn hieronder beknopt weergegeven en in het lopende jaar zal worden geëvalueerd op welke wijze hieraan invulling kan worden gegeven. Op dit moment is deze lijst met actiepunten deels te zien als een wensenlijst van de lokale ondernemers die in veel gevallen nog zal moeten worden aangescherpt en geconcretiseerd. De domeingroep Ondernemen blijft hierbij actief om het ondernemersklimaat in Vierlingsbeek en Groeningen te bevorderen.

ACTIEPUNTEN	STAKEHOLDERS
1. Bevorderen toerisme.	Toerisme Platform, Domeingroep Ondernemen
2. Uitwerken concrete behoeften met betrekking tot vestigings- en ondernemersklimaat in Vierlingsbeek en Groeningen.	Domeingroep Ondernemen
3. Positioneren van een samenwerkingsverband met overheid, onderwijs en ondernemers, de zogenaamde triple helix aanpak.	Domeingroep Ondernemen, Mark Verstraten, Gemeente Land van Cuijk
4. Uitwerken behoefte vanuit ondernemers naar Gemeente Land van Cuijk met betrekking tot beperkingen in regelgeving.	Domeingroep Ondernemen, Pieter Jenniskens, Dorpsraden Vierlingsbeek en Groeningen
5. Opzetten bindingsmomenten en samenwerkingsmomenten lokale ondernemers.	Domeingroep Ondernemen, Dorpsraad, Stichting Laurentiuskerk

**BRUISENDE
KERNEN
NU EN IN
DE TOEKOMST!**

VIVA-VIERLINGSBEEK-GROENINGEN.NL